

Advies nr. 161/2019 van 18 oktober 2019

Betreft: Adviesaanvraag over het ontwerp van Koninklijk besluit tot vaststelling van het model van de algemene belangenverklaring ter uitvoering van de wet van 21 december 2013 tot versterking van de transparantie, de onafhankelijkheid en de geloofwaardigheid van de beslissingen en adviezen op het vlak van de gezondheid, de ziekteverzekering, de veiligheid van de voedselketen en het leefmilieu en het ontwerp van Koninklijk besluit houdende oprichting van het Deontologisch Comité (CO-A-2019-172)

De Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna "de Autoriteit");

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, inzonderheid op artikel 23 en 26 (hierna "WOG");

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 *van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming)* (hierna "AVG");

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "WVG");

Gelet op het verzoek om advies van mevrouw Maggie De Block, Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, ontvangen op 5 september 2019;

Gelet op het verslag van mevrouw Alexandra Jaspar, Directeur van het Kenniscentrum van de Gegevensbeschermingsautoriteit;

Brengt op 18 oktober 2019 het volgend advies uit:

I. ONDERWERP EN CONTEXT VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid Maggie De Block (hierna "de aanvrager") vroeg op 5 september 2019 het advies van de Autoriteit over 2 reglementaire ontwerpteksten:
 - Het ontwerp van Koninklijk besluit tot vaststelling van het model van de algemene belangenverklaring ter uitvoering van de wet van 21 december 2013 tot versterking van de transparantie, de onafhankelijkheid en de geloofwaardigheid van de beslissingen en adviezen op het vlak van de gezondheid, de ziekteverzekering, de veiligheid van de voedselketen en het leefmilieu (hierna het "ontwerp ABV");
 - Het ontwerp van Koninklijk besluit houdende oprichting van het deontologisch Comité (hierna "het ontwerp DeCo").
2. Deze twee ontwerpen van koninklijke besluiten geven uitvoering aan de artikelen 2 en 5 van de wet van 21 december 2013 betreffende de versterking van de transparantie, de onafhankelijkheid en de geloofwaardigheid van de beslissingen en adviezen op het vlak van de gezondheid, de ziekteverzekering, de veiligheid van de voedselketen en het leefmilieu.
3. Deze wet van 21 december 2013 legt de verplichting op om een algemene belangenverklaring (hierna "ABV" genoemd) op te stellen voor alle personen die betrokken zijn bij het uitbrengen van adviezen, voorstellen, aanbevelingen of besluiten van een "bevoegd orgaan" op het gebied van volksgezondheid, ziekteverzekering, veiligheid van de voedselketen en het leefmilieu¹. Artikel 2 van de wet van 21 december 2013 bepaalt : "*De Koning bepaalt het model van de algemene belangenverklaring, evenals de nadere regels voor de indiening, bijwerking, bewaring en openbaarmaking, na advies van de in artikel 3 bedoelde instanties en van de in de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens bedoelde Commissie tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer*".

¹ Artikel 3 van de wet van 21 december 2013 bepaalt dat de Koning een lijst van bevoegde instanties opstelt en bijwerkt. De aanvrager heeft een ontwerp van koninklijk besluit opgesteld tot vaststelling van de lijst van organen waarop de wet van 21 december 2013 van toepassing is om de transparantie, de onafhankelijkheid en de geloofwaardigheid van de genomen beslissingen en uitgebrachte adviezen op het gebied van de volksgezondheid, de gezondheidsverzekering, de veiligheid van de voedselketen en het milieu te versterken. Het Ontwerp was bij het verzoek om advies gevoegd, maar werd niet door de Autoriteit onderzocht omdat het geen betrekking heeft op de verwerking van persoonsgegevens.

4. Artikel 5 van de wet van 21 december 2013 verplicht daarnaast de instellingen bedoeld in deze wet hun eigen systeem op te stellen voor het beheer van belangenconflicten en er wordt eveneens bij de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu een Deontologisch Comité opgericht (hierna "het Comité") die ermee belast wordt de systemen voor het beheer van belangenconflicten door te lichten en bijsturingen voor te stellen.

Het Comité kan eveneens op eigen initiatief of ingevolge een klacht een onderzoek instellen naar potentiële belangenconflicten. Artikel 5 machtigt de Koning om het volgende nauwkeurig te bepalen *"de nadere toepassingsregels van dit artikel, met inbegrip van de regels betreffende de samenstelling en de werkwijze van voornoemd Deontologisch Comité, en met inbegrip van een voor alle instanties gemeenschappelijk model voor de algemene belangenverklaring"*.

5. Het ontwerp AVG stelt het model vast van de algemene belangenverklaring. In zijn artikel 2 wordt immers bepaald *"Het model van de algemene belangenverklaring(....) dat moet worden voorgelegd (...), is terug te vinden als bijlage"*. Artikel 3 verduidelijkt *"het bijgevoegde model bevat de minimale inhoud van de elementen die moeten worden ingevuld"*.
6. Het ontwerp DeCo bepaalt op zijn beurt de zetel en de samenstelling van het Comité, de regels inzake overdracht en analyse van de systemen voor het beheer van de belangenconflicten en van de algemene belangenverklaringen, met inbegrip van hun inschrijving in een register alsook de onderzoeksbevoegdheid van het Comité inzake mogelijke belangenconflicten.

II. ONDERZOEK VAN DE ADVIESAANVRAAG

7. De oprichting en voorlegging van de ABV aan het bevoegde orgaan en alle onderzoeken van het comité naar mogelijke belangenconflicten hebben betrekking op een verwerking van persoonsgegevens, die moet voldoen aan de geldende regelgeving, met name de AVG en de WVG.
8. Het verzoek om advies had met name betrekking op de bijlage bij het ABV-ontwerp, waarin het ABV-model is vastgesteld, en op de artikelen 8, 12, 15 en 16 van het DeCo-ontwerp. De Autoriteit heeft haar onderzoek toegespitst op deze bepalingen.

A. RECHTSGROND(EN) VAN DE VERWERKING

9. Volgens artikel 6 van de AVG zijn de verwerkingen van persoonsgegevens slechts rechtmatig als deze ten minste steunen op een van de rechtsgronden die deze heeft vastgelegd.

10. De Autoriteit is van mening dat de gegevensverwerkingen die worden georganiseerd door de ontwerpen die voor advies aan haar zijn voorgelegd, kunnen worden beschouwd als "*noodzakelijk voor het uitvoeren van een opdracht van algemeen belang of voor de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is verleend*"². De gegevensverwerking in het kader van de oprichting en voorlegging van de ABV bij de bevoegde instantie kan als noodzakelijk worden beschouwd voor de vervulling van de opdracht van algemeen belang van deze instantie, die verantwoordelijk is voor het formuleren van adviezen inzake volksgezondheid, ziekteverzekering, veiligheid van de voedselketen en het leefmilieu. De verwerking van persoonsgegevens in het kader van eventuele onderzoeken van het Comité naar mogelijke belangenconflicten kan ook noodzakelijk worden geacht voor de vervulling van de door het Comité nagestreefde taak van algemeen belang.
11. Wanneer de juridische grondslag van een persoonsgegevensverwerking een wettelijke verplichting is, zoals hier het geval is, schrijft artikel 6.3 van de AVG voor, gelezen in samenhang met de artikelen 22 van de Grondwet en 8 van het Europees Verdrag voor de Rechten en fundamentele vrijheden van de Mens (hierna EVRM), dat de wezenlijke elementen van de gegevensverwerking moeten worden opgenomen in de regelgeving. Zoals het Grondwettelijk hof heeft vastgesteld in zijn constante rechtspraak, belet het legaliteitsbeginsel echter geen delegatie aan de Regering, "mits de machtiging voldoende *nauwkeurig is omschreven en betrekking heeft op de uitvoering van maatregelen waarvan de essentiële elementen vooraf door de wetgever zijn vastgesteld*"³. De Autoriteit had reeds de gelegenheid om aan deze beginselen te herinneren⁴.

B. AANWIJZING VAN DE VERWERKINGSVERANTWOORDELIJKE

12. Ter herinnering, de verwerkingsverantwoordelijke kan worden gedefinieerd als "*de natuurlijke persoon of rechtspersoon, een overheidsinstantie, een dienst of een ander orgaan die/dat, alleen of samen met anderen, het doel van en de middelen voor de verwerking van persoonsgegevens vaststelt*" (artikel 4.7 van de AVG). Artikel 4.7 van de AVG bepaalt dat voor de verwerkingen waarvan de regelgeving het doel en de middelen vastlegt, de verwerkingsverantwoordelijke diegene is die de wetgeving in kwestie kan aanduiden.

² Art. 6.1.c) van de AVG

³ lees bijvoorbeeld, Grondwettelijk Hof, Arrest nr. 86/2018 van 5 juli 2018, punt B.7.2.

⁴ Zie bijvoorbeeld het Advies van de GBA nr. 34/2018 van 11 april 2018, § 30; Advies van de GBA nr. 110/2018 van 17 oktober 2018, punten 7-9; Advies van de GBA nr. 161/2018 van 19 december 2018, voor een concreet geval waar een wetgever de bevoegdheid fundeert van de Koning om een verwerking van persoonsgegevens in te voeren.

13. Noch de wet van 21 december 2013 noch de ontwerpen die aan de Autoriteit voor advies zijn voorgelegd duiden niet uitdrukkelijk de verwerkingsverantwoordelijke(n) aan voor de verwerkingen die zij regelen.

a. Voor de verwerkingen die worden verricht in het kader van de ABV

14. Artikel 4 van de wet van 21 december 2013 bepaalt dat de instanties bedoeld onder artikel 3 van de wet "*kunnen beslissen om de algemene belangenverklaringen van hun leden of experts te publiceren op een website of met behulp van een ander communicatiekanaal publiek te maken*" en zij de "*instanties in lichten van de bij deze wet bedoelde personen over de verplichtingen die krachtens dit artikel op hen rusten en over de te volgen procedure om zich daaraan te conformeren*". Bovendien bepaalt artikel 5 van de wet van 21 december 2013 "*Alle in deze wet bedoelde instanties stellen hun eigen systeem op voor het beheer van belangenconflicten*".
15. Het lijkt er dus op dat de wetgever voor alle verwerkingen die in het kader van de ABV worden uitgevoerd, de rol van controleur wenste toe te kennen aan de instanties bedoeld in artikel 3 van de wet van 21 december 2013. De bijlage van het ontwerp ABV bevestigt dat aangezien vermeld wordt dat de ABV wordt overgedragen aan de instantie bevoegd voor de volksgezondheid, de ziekteverzekering, de veiligheid van de voedselketen en leefmilieu in toepassing van de wet van 21 december 2013.

b. Voor de verwerkingen die verricht worden in het kader van de onderzoeken die het Comité uitvoert

16. Artikel 5 van de wet van 21 december 2013 bepaalt dat "(...) Er wordt bij de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu een Deontologisch Comité opgericht. [...] *Het Deontologisch Comité kan een onderzoek instellen naar potentiële belangenconflicten. (...) Dit onderzoek kan opgestart worden op eigen initiatief of na een klacht (...)*".
17. Uit deze bepaling blijkt dat de wetgever de rol van verwerkingsverantwoordelijke voor de verwerking van persoonsgegevens in het kader van een onderzoek van het Comité naar mogelijke belangenconflicten aan het Comité lijkt te hebben willen toewijzen.
18. Artikel 9§ 1 van het Ontwerp DeCo bepaalt evenwel "*Het onderzoek wordt uitgevoerd door personen die door het Comité worden aangewezen*". Zijn deze "*door het Comité aangeduide personen*", de leden van het Comité of gaat het om externe personen? Mocht dit het geval zijn, handelen deze personen dan als verwerker, meer bepaald "*voor rekening van de verwerkingsverantwoordelijke*" of

*zijn zij*⁵ gezamenlijk verantwoordelijk voor de verwerkingen in het kader van de onderzoeken die het Comité uitvoert?

c. Voor de verwerkingen uitgevoerd in het kader van een ABV-register dat het Comité bijhoudt

19. Artikel 5 van de wet van 21 december 2013 bepaalt "(...)De in deze wet bedoelde instanties maken hun systeem voor het beheer van belangenconflicten en de in artikel 4 bedoelde belangenverklaringen over aan het Deontologisch Comité die deze laatsten in een register bijhoudt (...)".
20. Uit deze bepaling blijkt dat de wetgever de rol van verwerkingsverantwoordelijke lijkt te willen toewijzen aan het Comité voor het bijhouden van het register waarin de ABV's zijn ingeschreven.

d. Standpunt van de Autoriteit

21. Om elke onduidelijkheid te vermijden over de identiteit van de instantie(s) die als verantwoordelijke(n) voor de verwerking moet(en) worden beschouwd en aldus de uitoefening van de in de artikelen 12 tot en met 22 van de AVG vastgelegde rechten van de betrokkene te vergemakkelijken, verzoekt de Autoriteit de aanvrager om in haar ontwerpbesluiten de rol en de verantwoordelijkheden te verduidelijken van de verschillende actoren die betrokken zijn bij de verwerking van persoonsgegevens die door deze ontwerpen worden geregeld.
22. De Autoriteit wil van deze gelegenheid gebruik maken om er nogmaals op te wijzen dat de aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijken passend moet zijn in het licht van de feitelijke omstandigheden. Zowel de Werkgroep Artikel 29⁶- voorganger van het Europees Comité voor gegevensbescherming - als de Autoriteit⁷ hebben aangedrongen op de noodzaak om deze concepten te benaderen vanuit een feitelijk perspectief. Het is met andere woorden noodzakelijk om voor elke verwerking van persoonsgegevens te controleren wie *feitelijk* de doeleinden nastreeft en de essentiële middelen voor deze verwerking bepaalt.

C. DOELEINDE(N) VAN DE VERWERKING

⁵ Het begrip verwerker is bepaald in artikel 4 (8) van de AVG als "een natuurlijke persoon of rechtspersoon, een overheidsinstantie, een dienst of een ander orgaan die/ dat ten behoeve van de verwerkingsverantwoordelijke persoonsgegevens verwerkt".

⁶ Werkgroep artikel 29, Advies 1/2010 over de begrippen "voor de verwerking verantwoordelijke" en "verwerker", 16 februari 2010, p. 9.

⁷ Gegevensbeschermingsautoriteit, *het punt over de begrippen verwerkingsverantwoordelijke/verwerker in het licht van de (AVG) en enkele specifieke toepassingen voor vrije beroepen zoals advocaten*, blz. 1.

23. Volgens artikel 5.1.b) van de AVG moeten de persoonsgegevens worden ingezameld voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden.
24. Het doel van de gegevensverwerking in het kader van de ABV, de registratie ervan in een register en de onderzoeken van het Comité naar mogelijke belangenconflicten blijken uit de opzet en de titel van de wet van 21 december 2013 *"tot versterking van de transparantie, de onafhankelijkheid en de geloofwaardigheid van de beslissingen en adviezen op het vlak van de gezondheid, de ziekteverzekering, de veiligheid van de voedselketen en het leefmilieu"*. Het doel is na te gaan of er sprake is van belangenconflicten bij personen die betrokken zijn bij het uitbrengen van adviezen, voorstellen, aanbevelingen of besluiten van een in artikel 3 van de wet bedoelde instantie, waardoor de transparantie, onafhankelijkheid en geloofwaardigheid van de door deze instantie genomen besluiten en uitgebrachte adviezen kunnen worden versterkt.
25. De Autoriteit oordeelt dat een dergelijk doeleinde welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd is.
26. Hoewel het verzoek om advies geen betrekking heeft op de wet van 21 december 2013, betwijfelt de Autoriteit bovendien of het passend is om de ABV's op een website of via een ander publicatiekanaal te publiceren (artikel 4 van de wet van 21 december 2013). Deze mogelijkheid tot publicatie werd ingevoerd door de wet van 18 december 2016 houdende diverse bepalingen inzake gezondheid. Noch de wet van 18 december 2018, noch de voorbereidende werkzaamheden geven echter aan wat het doel van deze publicatie is, noch rechtvaardigen zij de proportionaliteit ervan ten opzichte van het doel dat zij nastreeft. Evenmin zijn de omstandigheden en procedures voor de bekendmaking voorzien in de wet of de ontwerpbesluiten die voor advies aan de Autoriteit worden voorgelegd, en zij worden derhalve volledig overgelaten aan het oordeel van de verschillende bevoegde instanties. Welnu, de artikelen 8 EVRM en 22 van de Grondwet vereisen dat elke overheidsinmenging in het recht op *eerbiediging van het privéleven en het gezinsleven wordt voorgeschreven door een voldoende precieze wettelijke bepaling en dat zij noodzakelijk is om een wettige doelstelling te bereiken, hetgeen met name inhoudt dat een redelijk verband van evenredigheid moet bestaan tussen de gevolgen van de maatregel voor de betrokken persoon en de belangen van de gemeenschap.* »⁸ De Autoriteit is van mening dat de publicatie van de ABV's tot doel zou kunnen hebben elke externe persoon in staat te stellen het bestaan van een belangenconflict vast te stellen ten aanzien van personen die betrokken zijn bij het uitbrengen van adviezen, voorstellen, aanbevelingen of besluiten van een instantie als bedoeld in artikel 3 van de wet van 21 december 2013. Indien de Autoriteit van mening is dat een dergelijk doel legitiem en welbepaald is, benadrukt zij dat dit doel ongetwijfeld kan worden nagestreefd door een verwerking die het recht van de betrokkene op privacy minder in de weg staat.

⁸ Zie bijvoorbeeld, GWH, Arrest nr. 29/2010 van 18 maart 2010 § B.10.1

Als voorbeeld kan worden genoemd de uitvoering van semi-actieve bekendmaking van de ABV's (publicatie van bepaalde onderdelen van de ABV en niet van het geheel). In ieder geval is de Autoriteit van mening dat het, met het oog op de mogelijke publicatie van de ABV's, passend zou zijn om in het ABV-model het na te streven doel aan te geven en eraan te herinneren dat artikel 5.1.b), van de AVG de verdere verwerking verbiedt die onverenigbaar is met het oorspronkelijke doel.

D. CATEGORIEËN VAN VERWERKTE GEGEVENS

27. De Autoriteit herhaalt dat de categorieën verwerkte persoonsgegevens een essentieel element vormen dat bijgevolg moet worden vastgelegd in de regelgeving die de grondslag vormt van de gegevensverwerking. Krachtens artikel 5.1.c van de AVG moeten deze gegevens "*toereikend zijn, ter zake dienend en beperkt tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt (minimale gegevensverwerking)*".

a. Voor de verwerkingen die worden verricht in het kader van de ABV

28. Artikel 2 van de wet van 21 december 2013 bepaalt de begrippen direct belang, indirect belang, belangenconflict en algemene belangenverklaring. De Koning is evenwel bevoegd om het model van de algemene belangenverklaring vast te stellen.

29. Het ABV-model lijst de verschillende gegevens op die in de ABV moeten worden opgenomen:

- Betrekkinge(n) en functie(s) in onderneming, een firma of een orgaan waarvan de activiteiten, technieken, producten, procedés, diensten of strategieën onder het bevoegdheidsdomein vallen van de instantie, waar de betrokkene zetelt;
- Financiële belangen zoals bezoldiging, bezit van aandelen en/of obligaties, betaling in natura door een bedrijf, instelling of instantie waarvan de activiteiten, technieken, producten, processen, diensten of strategieën vallen binnen het kader van de instantie waar de betrokkene zetelt;
- Rol van adviseur en consultant voor een privaat orgaan of een bezoldigde belangengroep in in onderneming, een firma of een orgaan waarvan de activiteiten, technieken, producten, procedés, diensten of strategieën onder het bevoegdheidsdomein vallen van de instantie, waar de betrokkene zetelt;

- Organisatie van en/of betaalde deelname aan congressen georganiseerd door een privaat orgaan of een belangengroep die binnen het bevoegdheidsdomein valt van de instantie waar de betrokkene zetelt;
 - Deelname aan en/of financiering van betaalde wetenschappelijke onderzoeken georganiseerd door een privaat orgaan of een belangengroep die binnen het bevoegdheidsdomein valt van de instantie waar de betrokkene zetelt;
 - Persoonlijke houder van een octrooi / intellectuele eigendom die binnen het bevoegdheidsdomein valt van de instantie waar de betrokkene zetelt;
 - Subsidiëren en/of financieren van het departement/ instelling van de betrokkene, door in onderneming, een firma of een orgaan waarvan de activiteiten, technieken, producten, procedés, diensten of strategieën onder het bevoegdheidsdomein vallen van de instantie, waar de betrokkene zetelt en waarvan de betrokkene een professioneel/persoonlijk voordeel krijgt in het kader van zijn werk.
 - Bestaan van belangen van naaste familieleden in het bevoegdheidsgebied van het orgaan waarin de betrokkene zetelt ;
 - Andere.
30. Deze informatie heeft tot doel na te gaan of de betrokken personen een rechtstreekse of onrechtstreekse band hebben met een vennootschap, instelling of orgaan waarvan de technische activiteiten, producten, processen, diensten of strategieën vallen onder de instanties bedoeld in artikel 3 van de wet van 21 december 2013, zoals deze begrippen werden bepaald in artikel 2 van de wet van 21 december 2013.
31. De Autoriteit is van oordeel dat deze gegevens toereikend en ter zake dienend zijn voor het door de ABV nagestreefde doel, op voorwaarde echter dat uitdrukkelijk is bepaald dat de informatie die in de categorie " Andere " moet worden verstrekt, alleen betrekking mag hebben op informatie die wijst op het bestaan van een direct of indirect belang in de zin van artikel 2 van de wet van 21 december 2013.
32. Artikel 3 van het ABV-ontwerp vermeldt evenwel: "het bijgevoegde model bevat de minimale inhoud van de elementen die in de ABV moeten worden opgenomen."⁹ Het ABV-model zelf vermeldt "

⁹ Het is de Autoriteit die onderstreept.

Activiteitsperiode (minimaal vastgelegd gedurende de laatste drie jaar) (maand en jaar van begin en einde)". Het gebruik van het woord "minimum/au minimum" in de Franse versie laat veronderstellen dat de betrokkenen misschien onder bepaalde niet toegelichte omstandigheden, informatie verstrekken die verder gaat dan de periode dan de drie jaar als vastgesteld in het ABV-model. De Autoriteit wijst er in dit verband echter op dat in de regelgeving een beperkte definitie moet worden gegeven van de verschillende gegevens die mogen worden verwerkt en dat zij beperkt moeten blijven tot wat noodzakelijk is voor de nagestreefde doeleinden (beginsel van de minimale gegevensverwerking). De verwijzing naar de "minimale inhoud" van de ABV, als vastgesteld in het model in de bijlage bij het ABV-ontwerp, is derhalve niet in overeenstemming met het beginsel van de minimale gegevensverwerking en moet daarom worden weggelaten¹⁰. Het ABV-ontwerp moet op restrictieve wijze, ook in de loop van de tijd, de gegevens definiëren die in het kader van de ABV kunnen worden verzameld en verwerkt.

33. Overigens, artikel 5.1.d) van de AVG bepaalt dat de persoonsgegevens juist zijn en zo nodig worden geactualiseerd; *alle redelijke maatregelen moeten worden genomen om de persoonsgegevens die, gelet op de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt, onjuist zijn, onverwijld te wissen of te rectificeren (juistheid)*". Daarom moet het ontwerp voorzien in een mechanisme om ervoor te zorgen dat de ABV's die door de in artikel 3 van de wet van 21 december 2013 bedoelde instanties worden bijgehouden, juist zijn en, indien nodig, worden bijgewerkt.

b. Voor de verwerkingen die verricht worden in het kader van de onderzoeken die het Comité uitvoert

34. Artikel 12 van het DeCo-ontwerp bepaalt dat de personen die zijn aangeduid door het Comité om een onderzoek te voeren naar mogelijk belangenconflicten " *aan de instantie, aan de leden die hierin zitting hebben en aan de persoon die ervan wordt verdacht een belangenconflict te hebben alle documenten, inlichtingen en stukken kunnen opvragen die noodzakelijk zijn in het kader van het onderzoek*".

¹⁰ De Autoriteit stelt verder vast dat door het opnemen van een vak "IX Andere" in de tabel die gewijd is aan de verklaring van de verschillende directe of indirecte belangen van de betrokken persoon, de betrokken personen de mogelijkheid biedt om informatie in te voeren over andere directe of indirecte belangen dan die welke formeel zijn vermeld in het model in de bijlage bij het Ontwerp. Het feit dat artikel 3 van het ABV-ontwerp bepaalt dat het bijgevoegde model de "minimale inhoud" van de ABV omvat, is daarom des te minder gerechtvaardigd omdat de betrokken personen reeds de mogelijkheid hebben om een ander direct of indirect belang aan te geven dan die welke formeel in het ABV-model worden genoemd.

35. De Autoriteit is van mening dat deze gegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt zijn tot hetgeen noodzakelijk is om de met het onderzoek belaste personen in staat te stellen een verslag op te stellen over alle elementen in feite en in rechte op basis waarvan het Comité een met redenen omkleed advies zou moeten opstellen over het al dan niet bestaan van een belangenconflict.

c. Voor de verwerkingen verricht voor het houden van een ABV-register

36. Artikel 5 van de wet van 21 december 2013 en artikel 8 van het DeCo-ontwerp bepalen dat het Comité de ABV registreert in een register. De Autoriteit is van mening dat het DeCo-ontwerp preciezer zou moeten zijn over welke gegevens nu precies worden opgenomen in dit register. Wordt de gehele inhoud in het register opgenomen of bevat deze slechts een melding van het bestaan van verschillende ABV die aan het Comité werden overgemaakt? Het is noodzakelijk dat de aanvrager opheldert welke de inhoud van dit register is.
37. Het is bovendien noodzakelijk, gelet op artikel 5.1.b) van de AVG dat het Ontwerp voorziet in een mechanisme dat garandeert dat de ABV die in het register worden bewaard, juist zijn en indien nodig worden geactualiseerd.

E. BEWAARTERMIJN VAN DE GEGEVENS

38. Volgens artikel 5.1.e) van de AVG mogen persoonsgegevens *"niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt"*. De Autoriteit herinnert eraan dat de (maximale) bewaartermijn van de verwerkte gegevens een essentieel element vormt dat moet worden vastgelegd in de reglementering die de bedoelde verwerking van persoonsgegevens omkadert.

a. Voor de verwerkingsverrichtingen in het kader van de ABV en het bijhouden van het ABV-register door het Comité

39. De wet van 21 december 2013 bepaalt geen bewaartermijn (of criteria om deze termijn te bepalen) voor gegevens die in het kader van de DGI worden verwerkt. Het ontwerp ABV zwijgt ook hierover terwijl artikel 8 van het DeCo-ontwerp het volgende bepaalt *"De algemene belangenverklaringen moeten minstens 5 jaar door de instantie worden bewaard"*. Het DeCo-ontwerp bepaalt adlus een "minimale duur" voor de opslag van de ABV door de bevoegde instanties maar voorziet in geen enkele maximale bewaartermijn (of in criteria waarmee deze maximale termijn kan worden bepaald).

40. Artikel 8 van het DeCo-ontwerp voorziet overigens in de mogelijkheid voor het Comité om de ABV te verkrijgen, die vervolgens in het register moeten worden geregistreerd¹¹. Maar het DeCo-ontwerp bepaalt nergens een maximum bewaartermijn voor de ABV die het Comité bewaart.
41. Aangezien de (maximale) bewaartermijn van de verwerkte gegevens een essentieel onderdeel van de verwerking is, moet deze worden gedefinieerd in de regelgeving voor de verwerking. Daarom verzoekt de Autoriteit de aanvrager aan te geven hoelang de bevoegde instanties en, indien van toepassing, het Comité de ABV maximaal mogen behouden (of ten minste de criteria voor het bepalen van deze maximale bewaartermijn vast te stellen). Bovendien herinnert de Autoriteit eraan dat de gebruikte opslagtermijnen moeten worden gerechtvaardigd in het licht van de doeleinden waarvoor de gegevens worden verwerkt.

b. Voor de verwerkingen die verricht worden in het kader van de onderzoeken die het Comité uitvoert

42. Noch de wet van 21 december 2013, noch het DeCo-ontwerp stelt maximale bewaartermijnen vast voor persoonsgegevens die worden verwerkt in het kader van de onderzoeken van het Comité. Dit is nochtans een essentieel element dat moet worden omkaderd in de regelgeving betreffende de verwerking van persoonsgegevens. De Autoriteit verzoekt de aanvrager bijgevolg om deze precisering op te nemen in zijn ontwerp.

F. MEDEDELING VAN DE PERSOONSGEGEVENS

43. De mededeling van persoonsgegevens aan derden moet worden geregeld in de regelgeving die de verwerkingen omkaderen die noodzakelijk worden geacht voor de vervulling van een taak van algemeen belang.¹² De Autoriteit is van mening dat in deze regels moet worden bepaald aan welke derden de gegevens mogen worden verstrekt en voor welke doeleinden deze mogen worden verstrekt. Bovendien moet de mededeling proportioneel zijn ten aanzien van het nagestreefde doeleinde.

a. Mededeling van de ABV aan het Comité (art. 8 van het DeCo-ontwerp)

¹¹ Artikel 8 van het DeCo-ontwerp wordt als volgt gelezen: *(...)De instanties zijn ertoe verplicht om deze verklaringen ter beschikking van het Comité te houden en deze onmiddellijk te bezorgen wanneer het Comité dit vraagt. Het secretariaat van het Comité registreert deze verklaringen in een register*"

¹² Dit begrip derde wordt omschreven in artikel 4.10 van de AVG. het betreft «een natuurlijke persoon of rechtspersoon, een overheidsinstantie, een dienst of een ander orgaan, niet zijnde de betrokkene, noch de verwerkingsverantwoordelijke, noch de verwerker, noch de personen die onder rechtstreeks gezag van de verwerkingsverantwoordelijke of de verwerker gemachtigd zijn om de persoonsgegevens te verwerken». Dit begrip moet worden onderscheiden van dat van de "ontvanger" die in artikel 4.9 van de AVG wordt gedefinieerd als "de natuurlijke of rechtspersoon, de overheidsinstantie, de dienst of andere instantie die persoonsgegevens ontvangt, ongeacht of het een derde partij betreft".

44. Artikel 4 van de wet van 21 december 2013 bepaalt: *(...) de in de wet bedoelde instanties (...) maken de algemene belangenverklaringen over (...) aan het Deontologisch Comité die deze laatsten in een register bijhoudt. De Koning bepaalt de nadere toepassingsregels van dit artikel (...)*. Artikel 8 van het DeCo-ontwerp bepaalt dat "De instanties zijn ertoe verplicht om *deze verklaringen ter beschikking van het Comité te houden en deze onmiddellijk te bezorgen wanneer het Comité dit vraagt. Het secretariaat van het Comité registreert deze verklaringen in een register*".
45. De Autoriteit neemt hier nota van en merkt op dat de ontvanger van de mededeling duidelijk is geïdentificeerd en dat het doel van de mededeling voldoende duidelijk blijkt uit de opzet van de wet van 21 december 2013 en het DeCo-ontwerp. De Autoriteit wijst er echter op dat noch in de wet van 21 december 2013, noch in het DeCo-ontwerp een maximale bewaartermijn voor de gegevens die aan het Comité worden toegezonden, is vastgesteld, zoals zij reeds hierboven in haar advies heeft aangegeven. De Autoriteit verzoekt de aanvrager deze leemte op te vullen.

b. Mededeling van het met redenen omkleed advies van het Comité over het mogelijke bestaan van een belangenconflict aan de bevoegde minister, de leidend ambtenaar en alle instanties waarin de betrokkene deelneemt aan de werkzaamheden, de beraadslagingen of de stemmingen (artikel 15 van het DeCo-ontwerp).

46. Artikel 15, § 2 van het DeCo-ontwerp bepaalt "*Het Comité maakt onmiddellijk dit gemotiveerde advies per aangetekende brief bekend aan de betrokkene en per mail, of bij gebrek hieraan, per post, aan de bevoegde minister en de leidend ambtenaar. Het Comité deelt ook het gemotiveerde advies aan alle instanties mee waarin deze persoon aan de werkzaamheden, deliberaties of stemmingen deelneemt. Het Comité licht ook de klager in dat er een advies is gegeven*".
47. De Autoriteit noteert dat de ontvangers van deze mededeling nauwkeurig bepaald zijn. Anderzijds is zij van mening dat het doel van deze mededeling moet worden verduidelijkt, met name wat betreft de mededeling van het met redenen omkleed advies aan de bevoegde minister. De reden waarom de minister op de hoogte moet zijn van het met redenen omkleed advies van het comité over het mogelijke bestaan van een belangenconflict lijkt niet duidelijk, aangezien artikel 6 van de wet van 21 december 2013 reeds bepaalt dat het comité aan de minister een verslag moet doen toekomen over de impact van het belangenconflict op de legitimiteit van het advies, het voorstel, de aanbeveling of de beslissing van het orgaan waarin de betrokkene bij het belangenconflict is gevestigd. De Autoriteit verzoekt de aanvrager derhalve het doel van het met redenen omkleed advies aan de minister toe te lichten en ervoor te zorgen dat het evenredig is.

c. Informatieverstrekking aan het Openbaar Ministerie over het eventuele bestaan van een overtreding (artikel 16 van het DeCo-ontwerp)

48. Artikel 5 van de wet van 21 december 2013 bepaalt "Indien het onderzoek aan het licht brengt dat er een bepaling van artikel 6, § 1, *overtreden werd, licht het Comité het openbaar ministerie in.* Artikel 6, § 1 voert deze wettelijke bepaling uit door het volgende te bepalen " *Indien het onderzoek tot de conclusie kan leiden dat een overtreding bedoeld in artikel 6, § 1, van de wet zou gepleegd zijn, brengt het Comité het openbaar ministerie hiervan onverwijld op de hoogte en bezorgt het hem het geheel van documenten, stukken en onderzoeksverslag*".
49. De Autoriteit neemt hier nota van en merkt op dat de ontvanger van de mededeling duidelijk is geïdentificeerd en dat het doel van de mededeling voldoende duidelijk blijkt uit de opzet van de wet van 21 december 2013 en het DeCo-ontwerp.

G. INFORMATIEVERSTREKKING AAN DE BETROKKENEN

50. De Autoriteit verzoekt de aanvrager de ABV aan te vullen met een passende informatieclausule overeenkomstig artikel 13 van de AVG.¹³ Daarin moeten de volgende vermeldingen voorkomen: naam en adres van de verwerkingsverantwoordelijke, het doel van de gegevensverzameling en de rechtsgrondslag van de verwerking, de bewaartermijn van de gegevens, de ontvangers of categorieën van mogelijke ontvangers van de gegevens, het bestaan van de verschillende rechten die in de AVG zijn vastgelegd (met inbegrip van het recht op toegang en rectificatie) en het recht om een klacht in te dienen bij de gegevensbeschermingsautoriteit, ongeacht of het antwoord al dan niet verplicht is, en de gevolgen van het uitblijven van een antwoord of een onjuist antwoord.

H. BEVEILIGINGSMATREGELEN

51. Artikel 32 AVG verplicht de verwerkingsverantwoordelijke om de gepaste technische en organisatorische maatregelen te treffen die noodzakelijk zijn voor de bescherming van de persoonsgegevens. Deze maatregelen moeten een passend beveiligingsniveau verzekeren rekening houdend, enerzijds, met de stand van de techniek ter zake en de kosten voor het toepassen van de maatregelen en, anderzijds, met de aard van de te beveiligen gegevens en de potentiële risico's.
52. Artikel 32 AVG wijst in dit verband op een aantal voorbeeldmaatregelen om, waar passend, een op het risico afgestemd beveiligingsniveau te waarborgen:

¹³ Zie bijvoorbeeld, CBPL, Advies nr. 33/2017 van 14 Juni 2017.

- de pseudonimisering en versleuteling van persoonsgegevens;
- het vermogen om op permanente basis de vertrouwelijkheid, integriteit, beschikbaarheid en veerkracht van de verwerkingssystemen te garanderen;
- het vermogen om bij een fysiek of technisch incident de beschikbaarheid van en de toegang tot de persoonsgegevens tijdig te herstellen;
- een procedure voor het op gezette tijdstippen testen, beoordelen en evalueren van de doeltreffendheid van de technische en organisatorische maatregelen ter beveiliging van de verwerking.

53. Voor de concrete uitwerking hiervan verwijst de Autoriteit naar de Aanbeveling van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer¹⁴ ter voorkoming van gegevenslekken en op het document Referentiemaatregelen¹⁵ inzake beveiliging die bij elke verwerking van persoonsgegevens in acht moeten worden genomen. De Autoriteit onderstreept ook het belang van een behoorlijk gebruikers- en toegangsbeheer¹⁶.

OM DIE REDENEN,

de Autoriteit

Acht het noodzakelijk de volgende wijzigingen in het Ontwerp aan te brengen: :

- De verwerkingsverantwoordelijken expliciet aanduiden in de ontwerpen (overweging 14-22);
- In het ABV-model het nagestreefde doeleinde vermelden en eraan herinneren dat artikel 5.1.b) van de AVG verdere verwerkingen verbiedt die onverenigbaar zijn met het initiële doeleinde (overweging 26);

¹⁴ Aanbeveling uit eigen beweging van de Commissie nr. 01/2013 van 21 januari 2013 *betreffende de na te leven veiligheidsmaatregelen ter voorkoming van gegevenslekken*

(https://www.gegevensbeschermingsAutoriteit.be/sites/privacycommission/files/documents/aanbeveling_01_2013_0.pdf).

¹⁵ Referentiemaatregelen van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer voor de beveiliging van elke verwerking van persoonsgegevens, Versie 1.0
(https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/sites/privacycommission/files/documents/referentiemaatregelen_voor_de_beveiliging_van_elke_verwerking_van_persoonsgegevens_0.pdf).

¹⁶ Zie ook Aanbeveling van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer nr. 01/2008 van 24 september 2008 *met betrekking tot het toegangs- en gebruikersbeheer in de overheidssector*

(https://www.gegevensbeschermingsAutoriteit.be/sites/privacycommission/files/documents/aanbeveling_01_2008_0.pdf).

Versillende instanties kunnen hiervoor aangepaste technologische oplossingen bieden (zoals bijvoorbeeld de Kruispuntbank van de Sociale zekerheid).

- In de Franse versie het woord "minimum" weglaten in artikel 3 van het ABV-ontwerp en de woorden "au minimum" in het ABV-model dat als bijlage gevoegd is bij het ABV-ontwerp (overweging 32);
- Erop toezien dat de gegevens in de ABV en die bewaard worden door de bevoegde instanties en het Comité, juist zijn en indien nodig, worden bijgewerkt (overwegingen 33 en 36);
- Een maximum bewaringstermijn bepalen (overweging 38-42);
- In het ABV-model een passende informatieclausule invoegen (overweging 50).

Wijst de aanvrager op het belang van de volgende elementen:

- de eerbiediging van artikel 32 van de AVG en de verplichting die berust bij de verwerkingsverantwoordelijke om de nodige technische en organisatorische maatregelen te nemen om de persoonsgegevens te beschermen (overweging 51-53).

Heeft vragen over de volgende elementen:

- de gegrondheid van de mogelijkheid tot publicatie van de ABV's, die is ingevoerd bij de wet van 21 december 2013 met betrekking tot de beginselen van finaliteit, proportionaliteit en wettigheid (zie overweging 26);
- de gegrondheid om het met redenen omkleed advies van het Comité over het mogelijke bestaan van een belangenconflict aan de bevoegde minister mee te delen uitgaande van het finaliteits- en proportionaliteitsbeginsel (overweging 47).

(get.) Alexandra Jaspar
Directeur van het Kenniscentrum